

BŠP, športni marketing, d.o.o.

v sodelovanju z

Mestno občino Ljubljana

objavlja

ZAKLJUČNO POROČILO

vabljenega mednarodnega natečaja za urbanistično in arhitekturno zasnovo prenove
in dograditve

centralnega stadiona Jožeta Plečnika, Ljubljana, Slovenija

announce

FINNAL REPORT

of Invited International Competition for the Urbanistic Architectural Concept Design
for the renovation and upgrading of

Central Stadium Jože Plečnik, Ljubljana, Slovenia

**BEŽIGRAJSKI
ŠPORTNI PARK**

Ljubljana, 2. april 2009

Vsebina zaključnega poročila:

- 1. UVOD**
- 2. POROČILO O DELU OCENJEVALNE KOMISIJE**
- 3. POROČILO OCENJEVALNE KOMISIJE O NATEČAJNIH ELABORATIH**
- 4. PODPISI K ZAKLJUČNEMU POROČILU**
- 5. PRILOGE ZAKLJUČNEGA POROČILA**

1. UVOD

BŠP, športni marketing, d.o.o., Dunajska 119, Ljubljana je v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana 11.10.2008 na podlagi predhodnih povabil razpisal vabljen mednarodni natečaj za urbanistično in arhitekturno zasnovo prenove in dograditve **centralnega stadiona Bežigrad v Ljubljani arhitekta Jožeta Plečnika.**

Natečajno gradivo so pripravili:

- Projektni svet
- BŠP, športni marketing, d.o.o.
- Projekt GT, d.o.o.

O natečaju

Sredi avgusta 2008 se je na pobudo investitorja, predstavnika investitorja in predstavnice Društva arhitektov Ljubljana ustanovil projektni svet za izvedbo natečaja in prenove Centralnega stadiona za Bežigradom v Ljubljani, ki ga sestavljajo:

- prof. Janez Koželj, podžupan in mestni arhitekt MOL
- Maja Ivanič, arhitektka, predstavnica IO DAL
- Bojan Strajnar, arhitekt, predstavnik investitorja

Konec avgusta 2008 se je lastnik centralnega stadiona Bežigrad, g. Jože Pečečnik, na predlog projektnega sveta odločil razpisati vabljeni mednarodni natečaj, s katerim bi pridobil najprimernejšo urbanistično in arhitekturno rešitev za prenovo in dograditev Centralnega stadiona. Projektni svet, ki je organiziral natečaj, je k sodelovanju povabil štiri priznane slovenske in štiri priznane tuje arhitekturne biroje, ki imajo izkušnje in reference predvsem na področju prenove arhitekturne dediščine in poznajo Plečnikovo arhitekturo, obenem pa imajo tudi izkušnje na področju načrtovanja športnih objektov.

Povabljeni so bili arhitekti oziroma arhitekturni biroji:

- Eduardo Souto de Moura, Portugalska (naknadno odpovedal sodelovanje)
- Dale Jones-Evans, Avstralija
- GMP Architekten von Gerkan, Marg und Partner, Nemčija
- Ruben Reddy Architects, Južna Afrika
- Jurij Kobe, Atelier arhitekti, Slovenija
- Bevk Perović arhitekti, Slovenija
- Biro Ravnikar Potokar, Slovenija
- prof. dr. Boris Leskovec, Slovenija

Mednarodno ocenjevalno komisijo so sestavljali:

- prof. Janez Koželj, podžupan in mestni arhitekt MOL, predsednik žirije, Slovenija
- Maja Ivanič, arhitektka, predstavnica IO DAL, Slovenija
- Janko J. Zadravec, arhitekt, Slovenija
- Saša Randić, arhitekt, Hrvaška
- Jože Pečečnik, lastnik in investitor, BŠP, športni marketing, d. o. o, Slovenija
- Bojan Strajnar, arhitekt, predstavnik investitorja, BŠP, športni marketing, d. o. o., Slovenija

- Charles Botta, Botta Management Group AG, predstavnik FIFA working group, Švica

Izvedenca in svetovalca:

- Gašper Blejec, Projekt GT, d.o.o., Slovenija
- Christian Peter, General Planer, HRS International Ltd., Švica

Poročevalca in skrbnika:

- Ana Struna Bregar, arhitektka, Slovenija
- Boris Matić, arhitekt, Slovenija

2. POROČILO O DELU OCENJEVALNE KOMISIJE

Ocenjevalna komisija vabljenega natečaja za izbor strokovno najprimernejše urbanistične in arhitekturne zasnove prenove in dograditve **centralnega stadiona Bežigrad v Ljubljani arhitekta Jožeta Plečnika** se je sestala na skupno petih (5) sejah, od tega na eni (1) pred razpisom natečaja in na petih (4) delovnih sejah po oddaji elaboratov.

Ocenjevalna komisija je pred razpisom natečaja:

- potrdila predsednika komisije, ki ga je predlagal projektni svet
- pregledala, dopolnila in uskladila gradivo za razpis natečaja
- pregledala, dopolnila in uskladila natečajno nalogo
- potrdila celotno razpisno gradivo,
- potrdila potek natečaja v okviru časovnih terminov
- sklenila, da se k ocenjevanju natečajnih rešitev povabi tudi predstavnike ZVKDS kot izvedence za zaščito kulturne dediščine ter predstavnika ZAPS kot nadzornega člana za potek natečaja.

2.1 POROČILO O DELU OCENJEVALNE KOMISIJE

ZAPISNIK 1. DELOVNE SEJE

Dne 4.12.2008 ob 10.00 uri, v prostorih Mestne hiše, Mestni trg 1, Ljubljana.

Prve delovne seje komisije za ocenjevanje elaboratov mednarodnega vabljenega anonimnega arhitekturnega natečaja za izbor najprimernejše arhitekturno urbanistične zasnove prenove in dograditve Centralnega stadiona arhitekta Jožeta Plečnika za Bežigradom v Ljubljani, ki je bila sklicana za četrtek, 04.12. 2008 ob 10. uri v mali sejni dvorani na Magistratu, so se udeležili:

Člani komisije:

- prof. Janez Koželj, u.d.i.a., podžupan MOL, predsednik komisije
- Maja Ivanič, u.d.i.a., predstavnica IO DAL, članica
- Janko J. Zadavec, u.d.i.a., član
- Saša Randić, u.d.i.a., član
- Bojan Strajnar, u.d.i.a., predstavnik investitorja, član
- dr. Robert Peskar, predstavnik ZVKDS, član

Poročevalca:

- Ana Struna Bregar, u.d.i.a.
- Boris Matić, u.d.i.a.

Strokovni sodelavec:

- Gašper Blejec, Projekt GT, d.o.o.

Opravičeno odsotna člana komisije:

- Jože Pečečnik, investitor, član

- Charles Botta, Botta Management Group AG, član

Seja je bila sklepčna.

Dnevni red

1. Predstavitev strokovnega sveta, komisije in potrditev predsednika komisije
2. Pregled, dopolnitev in uskladitev natečajnega gradiva in natečajne naloge
3. Potrditev celotnega razpisnega gradiva
4. Uradna objava natečaja
5. Razno

Prva delovna seja je potekala skladno z določili 56. člena Pravilnika o javnih natečajih za izbiro strokovno najprimernejših rešitev prostorskih ureditev in objektov (Uradni list RS, št. 108/04).

1. Predstavitev strokovnega sveta za prenovo in dograditev Plečnikovega stadiona, predstavitev komisije in potrditev predsednika komisije je potekala brez pripomb.
2. Komisija je 19.11.2008 prejela in do 1. seje pregledala natečajno gradivo. Vse pripombe in dopolnitve komisije bodo posredovane v slovenskem in angleškem jeziku vsem vabljenim natečajnikom in sicer v sklopu odgovorov na njihova morebitna vprašanja v zvezi z razpisnim gradivom.
3. Pripombe komisije:
 - V natečajnem gradivu podano merilo 1:100 se nadomesti s formulacijo: poljubna izbira merila za predstavitev pomembnih detajlov se prepusti presoji natečajnikov.
 - Na osnovi zmagovalne rešitve se bo izvedel idejni projekt (IPD) stadiona, projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja (PGD) bo moral upoštevati vse projektne pogoje in zahteve za pridobitev soglasij.
 - Glede odgovornosti komisije po končanju natečaja v zvezi s skladnostjo izvedbe končne izvedbe projekta z izbrano natečajno rešitvijo je komisija potrdila, da naj projektni svet spremlja projekt do konca izgradnje z namenom, da se končna rešitev izvede skladno z izbrano natečajno rešitvijo.
 - Investitor je podal svoje programske zahteve, ki so bile v pripravi natečaja že zmanjšane uporabne površine nad terenom za približno 45.000 m², da bi se zagotovila natečajnikom možnost za iskanje čim bolj kakovostne rešitve prenove in dograditve Plečnikovega stadiona. Investitor bo tudi v naprej pripravljen svoje programske zahteve uskladiti z najboljšo rešitvijo.
 - Prof. Janez Koželj mora posredovati opredelitev volumetrične preveritve urbanističnih smernic. Natečajnike je treba obvestiti, da podaja volumetrična predstavitev urbanističnih smernic le največje višine in potrebne odmike na posameznih pozicijah stadiona, ne pa pogojev za urbanistično in arhitekturno oblikovanje, ki je prepuščeno natečajnikom.
 - Zaradi ohranjanja anonimnosti morajo natečajniki poslati svoje rešitve v dveh ovojih, tako da se lahko ovoj s poštnimi oznakami, ki razkrivajo identiteto natečajnika, odstrani. Šele nato bo natečajna komisija odprla ovoje in pregledala vsebino natečajnih elaboratov.
 - Natečajnikom se pošljejo FIFA standardi s pripombo, da je FIFA zaradi

posebne arhitekturne in kulturno zgodovinske vrednosti Plečnikovega stadiona pripravljena narediti izjemo in prenovljenemu stadionu podeliti svoj certifikat tudi v primeru, da prenovljeni stadion ne bo v celoti ustrezal njenim standardom.

4. Komisija je potrdila natečajno gradivo. Morebitne naknadne pripombe in dopolnitve se bodo sproti pošiljale vsem natečajnikom.
5. Z današnjim dnevom objavi investitor na svoji spletni strani uradno objavo o pričetku mednarodnega vabljenega anonimnega arhitekturnega natečaja za izbor najprimernejše arhitekturno urbanistične zasnove preнове in dograditve obstoječega Centralnega stadiona arhitekta Jožeta Plečnika za Bežigradom v Ljubljani.
6. Razno:
 - Zapisniki komisije se objavijo samo v poročilu o delu komisije po zaključku natečaja.
 - Člane komisije se seznanijo z datumi, ko si bodo vabljeni arhitekti ogledali obstoječe stanje Plečnikovega stadiona na kraju samem.
 - Vprašanja natečajnikov zbira Bojan Strajnar, ki pripravi vse odgovore razen tistih, ki so v pristojnosti komisije. Vsa vprašanja in odgovori se nato pošljejo Maji Ivanič, da jih pregleda in razpošlje članom komisije, da zbere odgovore, jih uredi in pošlje vsem natečajnikom ter komisiji v vednost. Ker morajo natečajniki odgovore dobiti v roku 3 dni, mora komisija na podati svoje odgovore takoj po prejemu vprašanj.
 - Z deli, ki se trenutno opravljajo na obstoječem stadionu, želi investitor zaščititi obstoječe stanje objekta pred vandalizmom. Investitor je v okviru teh del naročil koordinatorja za varnost ter izvajalca, ki bo skladno z zahtevami in smernicami ZVKD saniral poškodovane elemente.

ZAPISNIK 2. DELOVNE SEJE

Dne 16.3.2009 ob 17.00 uri in dne 17.3.2009 ob 15.00 uri
v prostorih BŠP, bežigranski športni park, d.o.o., Dunajska cesta 119, Ljubljana.

Prisotni člani ocenjevalne komisije:

Jože Pečečnik, Janez Koželj, Bojan Strajnar, Maja Ivanič

Prisotni svetovalci: Gašper Blejec, Christian Peter

Prisotna poročevalka: Ana Struna Bregar

Opravičeno odsotni: Janko J. Zadavec, Saša Randić, Charles Botta, Boris Matić

Seja je bila sklepčna.

Dnevni red

1. Sprememba članov komisije in predstavnik ZAPS
2. Odpiranje prispelih natečajnih elaboratov

Komisija je na predlog ZVKDS-ja sprejela sklep, da dr. Robert Peskar odstopi kot član komisije in namesto tega sodeluje pri natečaju le kot svetovalec oziroma izvedenec. Namesto sodelovanja pri ocenjevanju natečajnih del je ZVKDS ustanovil svojo komisijo, imenovano s strani direktorice Zavoda za varovanje kulturne dediščine Slovenije (ZVKDS). Ta komisija bo neodvisno pregledala prispеле elaborate in podala svoje pisno poročilo o izboru.

Za nadzor postopkov ocenjevanja in izbora natečajnih elaboratov je ZAPS imenovala arhitekta Tomaža Kanclerja za nadzornega člana.

Žirija je nato ugotovila, da je v predpisanem roku za oddajo natečajnih del, to je 11.3.2009 do 12h, bilo dostavljenih naslovníku in na pošto oddanih sedem elaboratov. Vabljeni arhitekt Eduardo Souto de Moura je pred tem že 22.12.2008 sodelovanje na natečaju odpovedal.

Do 16. 3. 2009 je na naslov razpisovalca prispelo 5 od 7 elaboratov. Dva elaborata sta bila zadržana zaradi carinskih postopkov. Oba sta bila s hitro pošto dostavljena 17.3.2009 do 13h.

Ocenjevalna komisija je nato odprla ovoje in izvedla predhodni preizkus prispelih natečajnih elaboratov. Ugotovila je, da:

- so bili vsi elaborati oddani pravočasno,
- so vsi elaborati prispeli pravočasno na naslov razpisovalca,
- so bili vsi elaborati pravilno označeni,
- so vsi elaborati vsebovali vse predpisane sestavne dele in kuverte.

Ocenjevalna komisija je vse sestavne dele vseh elaboratov na novo označila s svojimi šiframi, ki odgovarjajo vrstnemu redu prispelih elaboratov.

Vrstni red se skupaj s kuvertami Avtor in Kontakt shranil v zapečatenih kuvertah v sefu pri investitorju.

Po pregledu obvezne vsebine je komisija k nadaljnjemu ocenjevanju pripustila vse prispеле elaborate.

ZAPISNIK 3. DELOVNE SEJE

Dne 24.3.2009 ob 13.00 uri
v prostorih BŠP, Bežigranski športni park, d.o.o., Dunajska cesta 119, Ljubljana.

Prisotni člani ocenjevalne komisije:
Jože Pečečnik, Janez Koželj, Bojan Strajnar, Maja Ivanič, Janko Zadavec

Prisotna poročevalca: Ana Struna Bregar, Boris Matić
Prisoten nadzorni član ZAPS: Tomaž Kancler

Opravičeno odsotni: Saša Randić, Charles Botta, Gašper Blejec, Christian Peter

Seja je bila sklepčna.

Dnevni red

1. Ocenjevanje

Komisija je pričela z ocenjevanjem prispelih elaboratov. Najprej sta poročevalca vsem članom žirije razdelila svoje poročilo o posameznih elaboratih, ki je priloga 1 zaključnega poročila. Za tem sta komisiji predstavila posamezne elaborate glede na izpolnjevanje:

- podanih tehničnih zahtev natečaja,
- spomeniško varstvenih izhodišč in pogojev,
- podanih urbanističnih smernic in zahtevanega programa.

Komisija se je v celoti strinjala, da je najpomembnejše merilo ocenjevanja način varovanja izvirne Plečnikove zasnove, med tem ko naj se predpostavljeni dodatni program stadiona lahko še prilagodi optimalni rešitvi prenove.

Glede na to merilo se je žirija odločila, da izbere v prvem krogu tiste natečajne predloge, ki ustrezajo zahtevam spomeniškega varstva. Po tem merilu so se v ožji izbor uvrstili elaborati s šiframi 02, 03 in 05. Po opravljeni podrobni primerjavi je ocenjevalna komisija presodila, da Plečnikovo zasnovo na najbolj ustrezen način ohranjata elaborata s šiframa 03 in 05. Vsi ostali elaborati se bodo še naprej ocenjevali po ostalih merilih.

Naslednje ocenjevanje je upoštevalo urbanistične smernice. Komisija je pri tem soglašala, da se lahko podane urbanistične smernice prilagodijo optimalni zasnovi, pri čemer so dovoljena tudi manjša odstopanja od podanih regulacijskih prvin. Po podrobnejši analizi izbranih predlogov je komisija ugotovila, da se urbanističnim merilom v največji meri približajo ali jih nadgrajujejo natečajne rešitve s šiframi 02, 03, 05 in 06.

Zatem je komisija sklenila, da pozove komisijo ZVKDS, da opravi ogled prispelih elaboratov in do 1.4.2009 poda o njih pisno poročilo, ki bo sestavni del končnega poročila.

ZAPISNIK 4. DELOVNE SEJE

Dne 25.3.2009 ob 11.00 uri
v prostorih BŠP, Bežigranski športni park, d.o.o., Dunajska cesta 119, Ljubljana.

Prisotni člani ocenjevalne komisije:
Jože Pečečnik, Janez Koželj, Bojan Strajnar, Maja Ivanič, Janko J. Zadavec, Saša Randić

Prisoten poročevalec: Boris Matić
Prisoten izvedenec za promet: Gašper Blejec
Prisoten nadzorni član z ZAPS: Tomaž Kancler

Opravičeno odsotni: Charles Botta, Christian Peter, Ana Struna Bregar

Seja je bila sklepčna.

Dnevni red

1. Ocenjevanje

Ocenjevalna komisija je nadaljevala z ocenjevanjem v drugem krogu izbranih elaboratov in s ponovnim primerjanjem vseh prispelih rešitev ugotovila, da lahko izvede zaključni izbor med predlogoma pod šifro 05 in 03. Glasovanje je bilo javno, z dvigom rok. Komisija je s 5 glasovi za in enim vzdržanim glasom odločila, da je zmagovalna rešitev elaborat z delovno šifro 05, ki se mu podeli prva nagrada. Ostalim elaboratom se povrne odškodnina v skladu z natečajno dokumentacijo.

Jože Pečečnik

Janez Koželj

Bojan Strajnar

Maja Ivanič

Janko J. Zadavec

Saša Randić

Prisoten nadzorni član ZAPS: Tomaž Kancler

Ocenjevalna komisija je po odločitvi o prvonagrajenem elaboratu in po podpisu zapisnika 4. delovne seje z odprtjem kuverte Avtor ugotovila avtorstvo zmagovalnega elaborata pod delovno številko 05:

Šifra elaborata: 609502

**Avtor: GMP International GmbH
Architects and Engineers**

**Hardenbergstrasse 4-5
10623 Berlin/ Germany**

Ocenjevalna komisija je nato z odprtjem ostalih kuvert ugotovila tudi avtorstvo ostalih prispelih elaboratov. Imena so v nadaljevanju zaključnega poročila.

ZAPISNIK 5. DELOVNE SEJE

Dne 1.4.2009 ob 11.00 uri

V prostorih BŠP, bežigranski športni park, d.o.o., Dunajska cesta 119, Ljubljana.

Prisotni člani ocenjevalne komisije:

Jože Pečečnik, Bojan Strajnar, Maja Ivanič

Prisotna poročevalca: Ana Struna Bregar, Boris Matič

Prisotni predstavniki ZVKDS: Jernej Hudolin, Janez Kromar, Boris Vičič

Opravičeno odsotni: Janez Koželj, Janko J. Zadavec, Saša Randić, Charles Botta, Gašper Blejec, Christian Peter

Seja je bila sklepčna.

Dnevni red

1. Mnenje predstavnikov ZVKDS o izbrani natečajni rešitvi:

Ob pregledu celotne dokumentacije ocenjujemo, da izbrani zmagovalni projekt najbolj upošteva spomeniško varstvene pogoje, zato ker v celoti ohranja celotno tlorisno formo stadiona z obodno ograjo in primerno poudari pozicijo gloriете ter interpolira stadion kot enoten objekt znotraj obodnega zidu.

Poleg zgoraj navedene pozitivne ocene so predstavniki ZVKDS podali naslednje pripombe:

- Pred vhodnim arkadnim stebriščem ob Dunajski cesti je potrebno po izvorni zasnovi ponovno zasaditi kroglaste javorje.
- ob južni strani območja je pri pregibu obodnega zidu potrebno bolj občutljivo oblikovati mikro ambient, ki naj bi z različno strukturo zelenih površin in urbanih elementov bolj poudaril motiv zaloma obodnega zidu in lego spominskega stebra z vetrnico, ki je na notranji strani zidu.
- tipologija zazidave ob severni strani obravnavanega območja je ustrezna, bolj podrobno določanje gabaritov naj bo prepuščeno urbanistični presoji.

Jernej Hudolin

Janez Kromar

Boris Vičič

2.2 PODELITEV NAGRADE IN ODŠKODNIN

Ocenjevalna komisija je sprejela naslednji predlog za podelitev nagrad in odškodnin ocenjenim elaboratom:

- Prva nagrada v vrednosti 50.000,00 EUR se podeli elaboratu z delovno šifro 05.
- Ostalim elaboratom se izplača odškodnina 20.000,00 EUR v skladu z natečajno dokumentacijo.

Vsi navedeni zneski so v bruto bruto vrednostih.

2.3 AVTORJI NAGRAJENEGA IN PREOSTALIH ELABORATOV

Skrbnika natečaja sta ob prisotnosti ocenjevalne komisije po podpisu prvega dela zapisnika 4. delovne seje, ki je s tem postal veljaven, odprla kuverte vseh elaboratov z oznako AVTOR.

Ocenjevalna komisija je po odprtju kuvert z navedbo avtorjev ugotovila:

1. nagrada:

Elaborat št. 05 – šifra natečajne rešitve: **609502**

- Avtorji:
GMP International GmbH, Architects and Engineers:
prof. Volkwin Marg
Hubert Nienhoff
Markus Pfisterer

Design team:
Jochen Köhn
Martin Hakiel
Nikolai Reich
Fariborz Rahimi-Nadjat
Ruthie Gould
Sonia Taborda
Claudio Aceituno Husch

Structural engineering:
SBP, Schlaich Bergermann und Partner
Beratende Ingenieure im Bauwesen

Mechanical engineering:
Winter Beratende Ingenieure für Gebäudetechnik GmbH

Ostali elaborati:

Elaborat št. 01 – šifra natečajne rešitve: **230172**

- Avtorji:
izr. prof. dr. Boris Leskovec, u.d.i.a.

asist. Andrej Mahovič, u.d.i.a.

Generalni svetovalec:

prof. Geraint John, London UK (sustainable development)

Konzultanti:

prof. dr. Sašo Medved, u.d.i.s. (ecology & energy)

Bernarda Strgar, u.d.biol. (green system)

izr. prof. dr. Janez Kramar, u.d.i.s (hydraulic system)

doc. dr. Jože Pezdirnik, u.d.i.s (hydraulic system)

Posebni sodelavci:

Tatjana Mahovič, u.d.i.a. (models)

Marko Volk, stud. arh. (renders)

Sodelavci:

Uroš Pičulin, u.d.i.a. (urbanism, architecture)

Elizabeta Petkovšek Leskovec, u.d.i.a. (architecture)

Aleš Iskra, stud. arh. (architecture)

Elaborat št. 02 – šifra natečajne rešitve: 351739

- Avtorji:

Ravnikar Potokar arhitekturni biro, d.o.o.:

Vojteh Ravnikar, u.d.i.a.

Robert Potokar, u.d.i.a.

Janez Brežnik, u.d.i.a.

Barbara Djordjević, u.d.i.a.

Zala Likavec, abs. arh.

Sodelavci:

Andrej Blatnik, stud.arh

Gašper Topličan, stud. arh.

Samo Kralj, stud. arh.

Peter Krapež, stud. arh.

Alenka Kramer, stud. arh.

Ami Kadrebašič, stud. arh.

Fakhrur Rozi, u.d.i.a.

Krajinska ureditev:

Špela Kuhar, u.d.i.a.

Konzultant za konstrukcijo:

Marko Pavlinjek, u.d.i.g.

Elaborat št. 03 – šifra natečajne rešitve: 11309

- Avtorji:

Jurij Kobe, u.d.i.a.

Tanja Bojc, u.d.i.a.

Dejan Fortuna, stud. arh.
Samo Mlakar, abs. arh.
Peter Plantan, stud. arh.
Rok Žnidaršič, u.d.i.a.
Žiga Kreševič, stud. arh.

Sodelavci:
Domen Barovič, stud. arh.
Nataša Blažko, abs. arh.
Mojca Gabrič, stud. arh.
Ina Radšel, abs. arh.
Gorana Stipeč, abs. arh.

Konzultanti:
Franci Cerkvenc, u.d.i.g. (promet)
Peter Dornič, u.d.i.g. (promet)
Tomaž Habič, u.d.i.g. (statika)
Tomaž Jevšnikar, u.d.i.el. (elektro in telekomunikacijske napeljave)

Elaborat št. 04 – šifra natečajne rešitve: 070309

- Avtorji:
Bevk Perović arhitekti, d.o.o.:
Matija Bevk
Vasa J. Perović
Andrej Ukmar
Gonzalo Piqueras
Tina Marn
Ida Sedušak
Jure Kozina
Blaž Goričan
Gerrit Neumann

Konzultant za statiko:
Gravitas, d.o.o.: Gorazd Črnko

Konzultant za strojne napeljave:
ISP, d.o.o.: Jože Oblak, Boštjan Rant

Konzultant za požarno varnost:
ISP, d.o.o.: Jože Oblak, Jernej Krmelj

Elaborat št. 06 – šifra natečajne rešitve: 230172 Synergy

- Avtorji:
Rubenthren Reddy
Kenneth Froise
Gonzalo Prieto

Elaborat št. 07 – šifra natečajne rešitve: SL1JPS

- Avtorji:
Dale Jones-Evans
Aspasia Sagiotis
Adam Brown
Peter Ung
Filippo Cerretti
David Lewis
Luke Smith
Nick Papas
Sergei Net Chaef
Alexander Wills
Alexandra Coroneo

3. POROČILO OCENJEVALNE KOMISIJE O NATEČAJNIH ELABORATIH

NATEČAJNA REŠITEV POD ŠIFRO 230172

Delovna oznaka 01

Projekt predlaga dva voluminozna in med seboj povezana stolpa ob Dunajski cesti. Na stadionu želi ustvariti interni prostor za spektakle. Pri ohranjanju Plečnikove zasnove se osredotoči predvsem na glorieta: nova arhitektura se od nje fizično in oblikovno odmika, vendar pa v njej ponikne obodni zid stadiona, spremenjena je tudi podkvasta oblika stadiona. Plečnikova zasnova je prekomerno podrejena novim arhitekturnim kompozicijam. Ob tem pa je natečajna rešitev je tudi v nasprotju s podano volumetrično analizo.

Funkcionalna zasnova stadiona je bolj kot na nogomet osredotočena na spektakelski program, za katerega postavlja novo kuliso, »high tech« zasnova pa preveč obremeni program nogometnih prireditev.

Podzemne garaže zagotavljajo dovolj parkirnih mest, vendar uvoz za gledalce na severozahodnem delu ni dobro umeščen, saj preveč obremenjuje Vodovodno cesto. Vprašljive so tudi dolžine požarnih poti v kletnih etažah.

Predlagana arhitekturna zasnova preoblikuje originalno Plečnikovo zasnovo, kar s stališča naročnika, ki želi, da se zaščitena kulturna dediščina na nivoju obiskovalca čuti in zazna v vsej svoji razsežnosti, ni sprejemljivo.

NATEČAJNA REŠITEV POD ŠIFRO 351739

Delovna oznaka 02

Avtorji predlagajo geometrijsko pravilno in strogo zasnovo stadiona, ki je enostavna in pregledna. Pri tem upoštevajo urbanistične in varstvene smernice, razen sicer smiselno prestavljenega obeliska. Tako je ohranjen zunanji, podkvasti obris stadiona, ne pa tudi krožna vzhodna tribuna.

Vodilni motiv njihove arhitekture je obhodna streha iz jeklenega paličja, ki stoji na stopniščnih stolpih. Vanjo so vstavljene VIP tribune, sky-box kabine in terasa nad glorieta tako, da vmes ostajajo odprti presledki. Programski sklopi so premišljeno razporejeni in funkcionalno povezani: trgovski, poslovno-stanovanjski objekt je naslonjen na vzhodno lopo vzdolž Dunajske, objekt športne klinike, ki sega z rekreacijskimi, športnimi in zabavišnimi prostori globoko v klet, je s cezuro naslonjena na severno tribuno vzdolž Koroške, z Vodovodne sta urejena dostavni in garažni uvoz ter puščen vhodni trg za zbiranje gledalcev, ob Samovi je vitek stolp sky-lobby hotela na podstavku s hotelskimi in trgovskimi programi. Predvideni so trije vhodi na stadion, primerno rešeni so izhodi v sili, zelene nižje strehe in obodne zasaditve mehčajo hladen, tehnični značaj arhitekture.

Značilen in močan izraz nove arhitekture ustvarja zeleno nasprotje Plečnikovim klasičnim in beneškim elementom. Poudarjena stroga, skoraj konstruktivistična

arhitektura, ki z jeklenimi in steklenimi mrežami uokvirja Plečnikov stadion s svojim poenotenim vtisom povsem preglasi tako merilo kot členitve njegove arhitekture. Tehničnega oziroma inženirskega videza nove arhitekture, ki sicer hoče biti nevtralen, ne morejo popraviti niti predlagane členitve niti različne mreže senčil niti hyper-surface predlaganega prikazovalnika.

NATEČAJNA REŠITEV POD ŠIFRO 11309

Delovna oznaka 03

Avtorji so se naslonili na Plečnikovo zamisel, ki izhaja iz zasnove antičnih stadionov. Njihova zasnova jasno ločuje sodobne posege od spomenika in spoštuje geometrijo stadiona. Avtorji razvijajo svoj predlog iz izhodišča, da je bistvena zamisel Plečnikovega stadiona v tem, da je odprt k obzorju in nebu ter sestavljen iz nepovezanih arhitekturnih elementov, ki jih obdaja zid. Tako predlagajo, da tribuna ne sme prekriti enotna streha, ampak premična streha, ki bi jo dvigovali samo za nogometne tekme. Ta naj bi v spuščeni stanju pokrivala sedeže nogometne arene v obliki obstoječih tribun. V severno zahodnem trikotniku je vkopana športna dvorana, simbolni športni foyer stadiona, ki vodi v muzej športa. Zaradi prereza arene, ki predvideva zgolj poglobitev igrišča, so VIP prostori oziroma sky-box lože prenizko na nivoju 1. kleti, osvetljeni iz atrija. Druga posebnost predloga je severni park v obliki vala ob Koroški cesti, ki se od prečne osi stadiona dvigne proti zahodu v objekt športne klinike in proti vzhodu v objekt trgovskega centra z zabaviščem. Zasnova strešnega parka je v interpretacija kolenastega pregiba južnega zida, ki nadomešča obstoječi zeleni pas vrtičkov vzdolž stanovanjskih blokov. Z zelenimi strehami in zasnovo ozelenitve avtorji sledijo prvotni zamisli prostranega telovadišča sredi parka. Na drugi strani, ob Samovi stojita dve vitki trikotni prizmi za stanovanja in hotel, ki oblikujeta visoko prostorsko znamenje.

Poleg dostavnega in avtomobilskega uvoza z Vodovodne je dodan še drugi, razbremenilni uvoz v kletno parkirišče z druge strani Dunajske ceste. Notranja organizacija prometa in razporeditve sektorjev je prikazana s shemami. Ocenjevalna komisija je menila, da je predlagana zasnova inovativna, sodobna, vendar zadržano oblikovana in iz podanih izhodišč dosledno izvedena. Vendar je menila, da je predpostavka o varovanju odprtega stadiona-zletišča na račun funkcionalnosti in privlačnosti nogometnega stadiona preveč enostranska in težko izvedljiva. Streha-tribuna, ki naj bi jo upravljavec stadiona z zapletenimi hidravličnimi napravami dvigoval pred in spuščal po tekmah, je po mnenju komisije provokativna, vendar hipotetična rešitev, ki ni niti ekonomsko niti tehnološko uresničljiva. Podobne pomisleke je imela tudi o zasnovi severnega parka in predlogu drugega uvoza z Dunajske ceste.

NATEČAJNA ZASNOVA POD ŠIFRO 070309

Delovna oznaka 04

Avtorji predlagajo oster razrez obstoječe zasnove: obstoječi kompleks razdelijo na posamezne dele kot členitev novo-staro. Tako originalna Plečnikova zasnova ostane prezentna v zahodnem polkrožnem delu, v ostalem delu pa jo avtorji preoblikujejo in

obdajo z novo arhitekturo, ki jo dopolnijo z dvema vzporednima konzolnima volumnoma. Oblikovna in programska zasnova je enostavna, čista in pregledna.

Konzolni volumni nad tribunami, v katere so umeščeni VIP in SKY prostori, so hkrati strop in programska streha kompleksa. Konzolni volumen je konstrukcijsko zamišljen kot teleskopski palični nosilec, obdan s prosojno opno. Na jugo zahodnem delu se del konzolne strehe zalomi v stolpnico, ki presega v urbanistični preveritvi določeno višino.

Programske vsebine so dobro koncipirane ter komprimirane. Severni del je arhitekturno »čist«, tu je le program VIP con in vhodov v stadion ter javne zelene površine. Dopadljiv je galerijski prostor kot pristopna ploščad k stolpnici na južnem delu.

Avtorji zadostijo potrebam mirujočega prometa. Domiselno vzpostavijo izhodno vozlišče proti vrhu kletnih etaž. Zanimiva je rešitev uvoza obiskovalcev, ki sicer terja nekaj logističnega reda.

S svojo rešitvijo so avtorji zelo drzno pa vendar urejeno in smiselno vzpostavili nasprotje Plečnikovim elementom. Arhitektura v prostoru naredi močan vtis in postavlja nova prostorsko oblikovna merila v tem delu Ljubljane.

NATEČAJNA REŠITEV POD ŠIFRO 609502

Delovna oznaka 05

1. nagrada

Avtorji upoštevajo podane urbanistične in varstvene smernice. Od vseh natečajnih predlogov najbolj dosledno ohranjajo in prezentirajo Plečnikovo arhitekturo in še posebej značilen podkvast obris stadiona, ki se približuje obliki antične arene. Vsi dodani programi oziroma stavbna telesa so od obstoječega stadiona odmaknjeni z jasno začrtano cezuro po načelu: intra muros – extra muros.

Po tem načelu so avtorji odmaknili poslovne in stanovanjske objekte v niz vila-blokov, ki utopljeni v zelenje oblikujejo prehod in šiv med stadionom ter stanovanjskimi bloki ob Koroški. Plečnikov beneški zid ostaja viden po celem obodu. Prav tako odmikajo trgovski objekt v podstavku hotela k Samovi cesti, tako da ostaja lopa vzdolž Dunajske v prvotni obliki ločeno preddverje vzhodne tribune. Prispevek k interpretaciji izvirne zasnove je tudi rešitev severozahodnega trikotnika z glavnim vhodom na stadion, odkoder vodi stopnišče v športno dvorano pod dvignjeno ploščadjo v obliki klančine.

Organizacija stadiona in zasnova tribun sta odlično rešeni, prostori VIP z restavracijami in prostori medije so smiselno razporejeni in povezani. Prikazana je tudi organizacija množične prireditve in turnirja na stadionu. S premišljeno prometno rešitvijo s tremi krožnimi klančinami je prihranjena ena kletna etaža, medetaža pod igriščem nudi tehnični prostor za organizacijo različnih prireditev.

Prosti obod zagotavlja nadzorovan in tekoč dostop do tribun in izhode v sili.

Vogalni stolpič hotela in športne klinike z ločenim vhodom je sicer dobro rešen, vendar deluje po mnenju žirije njegova gmota okorno in s podstavkom preveč zaslanja značilno kolenasto potezo Plečnikovega južnega zidu.

Nova, umirjena ureditev stadiona se sicer razlikuje od Plečnikove, vendar se z njo ujema tako v geometriji kot merilu in ritmu drobnih členitev. Lahka konstrukcija, na kabliah obešene lebdeče strehe nosi prozorno kritino, pri tem so poudarjeni vzdolžni nosilci, ki spremljajo tekoč obris arene in horizontalne linije tribun. Zaradi spoštovanja merila je streha nad glorieta in njenima tribunama-stopniščema prekinjena. Mreže konstrukcij in fasad se lepo skladajo s členitvijo Plečnikovih elementov in ustvarjajo značilni videz beneške arhitekture.

Natečajni predlog je skrbno obdelan in lepo predstavljen, podane rešitve so prepričljivo argumentirane. Ocenjevalna komisija je celoviti sintezi doslednega spoštovanja Plečnikove arhitekture, kvalitetne organizacije funkcij sodobnega stadiona in uravnotežene nove arhitekture v izvedljivi obliki in konstrukciji prisodila prvo nagrado. Predlagala je, da se ta zasnova izvede in med pripravo projekta za potrebe OPPN preizkusijo možnosti za bolj vitko in proporcionalno obliko vogalnega stolpiča. Predlagala je tudi, naj se obdrži v smernicah predvidena ločitev oziroma razporeditev uvozov z Vodovodne ceste v kletne etaže.

NATEČAJNA REŠITEV POD ŠIFRO 230172 Synergy

Delovna oznaka 06

Avtorji so v programskem in oblikovnem smislu natančno in kompleksno obdelali natečajno rešitev. Prikazani so mnoge detajlne rešitve in finalne obdelave površin. Nova arhitektura je oblikovno zadržana. Vendar komisija meni, da rešitev premalo izpostavlja originalno Plečnikovo idejo in zasnovo ter da meja med obstoječo in novo arhitekturo ni dovolj nakazana. Nova arhitektura se na nekaterih mestih naslanja neposredno na originalne elemente Plečnikovega stadiona ali jih celo integrira v novo arhitekturo. Komisija se ne strinja z naslednjimi predlogi:

- Arhitekti so na severu in jugu spremenili potek originalnega Plečnikovega zidu in ga večkrat celo zalomili. Zid so večkrat predrli in vanj umestili nove vhode na stadionski kompleks.
- Vhodna stebriščna lopa je z novo stavbo ob Dunajski cesti, ki se na stebriščno lopo naslanja brez prostorskega odmika, dobila zgolj pomen nadstreška. Komisija meni, da to ni v skladu z originalno Plečnikovo idejo, izhajajočo iz antične arhitekture. Ta lopo obravnava kot samostojen element, ki poudarja glavni vhod na stadion.
- Originalni zid je na severni strani brez odmika integriran v novo arhitekturo.
- Streha nad stadionom ne deluje dovolj lahkotno, niti v konstrukcijskem niti v oblikovnem pogledu, zato se Plečnikova zasnova pod njo vizuelno in pomensko izgubi.
- Obenem je streha speljana tudi nad glavno glorieta, tako da le-ta v pomenskem in oblikovnem smislu izgubi svojo dominantno vlogo na stadionu.
- Mala pavilijona nista prezentna.
- Oblika vzhodne tribune je spremenjena: radialna zasnova je v predlagani rešitvi poravnana vzporedno z novo arhitekturo ob Dunajski cesti.

- Predlagana rešitev ne ohranja dreves ob južnem zidu, ki so del originalne Plečnikove kompozicije.
- Prestavljen je Plečnikov steber z veternico.

Glede novega programa pa komisija vidi pomanjkljivosti:

- Šporne površine oz. dvorane niso primerno umeščene v 6. klet, saj zaradi tega nimajo dnevne svetlobe in s tem možnosti naravnega prezračevanja.
- Površine kletnih etaž niso dovolj racionalno zasnovane, preveč je površinskih izgub.
- Uvozna rampa za dostavo in avtobuse na severo-zahodu ni primerno oblikovana, saj preveč posega v zeleno cono pred Fondovimi bloki.

NATEČAJNA REŠITEV POD ŠIFRO SL1JPS

Delovna oznaka 07

Avtorji predlagajo novo ekspresivno formo, zavito okrog in nad obstoječo strukturo stadiona. Glavna poteza zasnove je skulpturalna streha, ki odraža avtorjevo razumevanje konteksta: streha zavije navzdol okrog stadiona in ponovno zraste v visoko strukturo, ki poudarja vogal Vodovodne ulice in Samove ceste. V ta visoki volumen je umeščena večina programa nad zemljo – klinika, nakupovalni center, pisarne, stanovanja in hotel – ki ustvarja urbane pogoje. Na severni strani je ob Fondove bloke umeščen manj agresiven program z muzejem in parkom na nivoju ulice.

Nova struktura se proti Vodovodni ulici odpira v obliki podkve, ob tem pa ostaja del originalne strukture stadiona neprekrit in odprt. V kleti so komercialni programi skoncentrirani vzdolž Koroške in Dunajske ceste: površine športnih dvoran in trgovin so razporejene skozi šest kletnih etaž. Parkiranje in dostava sta prav tako v podzemnih etažah, z dvema ločenima uvozoma z Vodovodne ulice.

Stadion je organiziran tako, da gledalce približa tekmi, zato so vsa nova sedišča umeščena znotraj originalne tribune, bliže igrišču. Edina nova sedišča nad originalno tribuno so SKY boxi na severni in južni strani.

Plečnikova zasnova je izpostavljena znotraj novega stadiona. Originalna tribuna je ohranjena na zahodni strani, tako da imajo gledalci pogled na originalna sedišča in glorio, ki je spremenjena v Plečnikov muzej in kavarno.

Čeprav se avtorji v opisu svojega predloga navezujejo na Plečnikovo figuro in njegovo vizijo stadiona ter v svoji rešitvi prikazujejo serijo spominov na Plečnika, od parka, kavarne in muzeja, je koncept prikazane končne zasnove, temelječ na prekrivanju obstoječe strukture z novo, kontradiktoren avtorjevi trditvi.

4. PODPISI K ZAKLJUČNEMU POROČILU

Mednarodna ocenjevalna komisija:

- prof. Janez Koželj, predsednik žirije
- Maja Ivanič, arhitektka, članica
- Janko J. Zadavec, arhitekt, član
- Saša Randić, arhitekt, član
- Jože Pečičnik, član
- Bojan Strajnar, arhitekt, član
- Charles Botta, član

5. PRILOGE ZAKLJUČNEGA POROČILA

- **PRILOGA 1: POROČILO POROČEVALCEV**
- **PRILOGA 2: POROČILO SVETOVALCA ZA PROMET**
- **PRILOGA 3: POROČILO SVETOVALCA ZA PROGRAMSKO UREDITEV STADIONA**